

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

32 Desere presbyteru[m], qui scorta palam retinebit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

modo cum uxoribus suis eorum concubis dissolventes; aut privantes eos familiaritate adinvicem in tempore opportuno. Quicumque ergo diligens a inventus fuerit in subdiaconali ordinatione, aut diaconali, aut sacerdotali, hic nullo modo perhibeatur ad talem ascensionem gradum pro uxoris suae legitime cohabitatione. Nec etiam tempore ordinationis suae profiteri cogatur; quod abstinere debeat a legali propter uxoris familiaritate. Item 3. Oportet et eos, qui altari ministrant, in tempore oblationis s. sanctorum continentes esse in omnibus; ut a Deo possint consequi, quae simpliciter postulant. 4. Si quis igitur praesumpserit contra Apostolicos canones aliquos presbyterorum, & diaconorum privare contactu, & communiione legalis uxoris, deponatur. Similiter & presbyter aut diaconus, qui religionis causa uxorem suam expellit, excommunicatur; si vero in hoc permanferit, deponatur.

1. Quoniam] Graeci sic habetur: *ἵνα οὐδὲν ἐστὶν παροικεῖν ἢ ἐξωθεν ἢ ἐξ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἑαυτοῦ πατρῴων ἀποσπασθῆναι ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ.* Quoniam in Romana ecclesia loco canonis traditum esse cognovimus, &c. Hanc vero ecclesia Romana traditionem non solum B. Hieronymus contra Iovinianum, Hymertus supra citatus, & alii Latini scriptores defendunt, sed etiam Balsamon in explanatione huius canonis satis aperte probat. Verum de omni huiusmodi canonibus, qui secunda synodo adscribuntur, quid sit sentiendum, ad e. Habeo librum. dist. 19. satis explicatum fuit.

Hoc autem ex loco intelligendum est. Orientalis enim ecclesia (cui sexta synodus regulam servandi praescripsit) votum castitatis in ministris altaris non suscepit.

C. XIII. Occidentalis, non orientalis ecclesia castitatem ab illis votum. Unde Stephanus Papa ait in prima actione synodi, ab ipso in Basilica Lateranensi congregata.

5. Liter e se orientali in matrimonio habet ecclesiarum, sacerdotum, diaconum, atque subdiaconum matrimonio copulantur: istius autem ecclesiae, vel occidentalis nullus sacerdotum a subdiacono usque ad episcopum licentiam habet conjugium fortendi.

1. Matrimonio] Id est, possunt simul esse in sacris ordinibus, & matrimonio iuncti. Nam neque illi postquam ad sacros ordines ascendissent, licebat contrahere matrimonium. 2. Similiter & capitulum Nicisae ex loco consideratur, quia gemi barbarorum a noveris ad fidem conversis, propositum sacra religionis ex integro assolvere nondum didicerat. 3. Quod autem in e. synodi, presbyter non legitime e. nuptias detinet, punitus, non legatus nuptiae secunda intelligenda sunt, a quibus auctoritate canonica sacerdos quilibet debet esse immunus. Illud autem Gangrensis concilii: [Si quis discernit presbyterum conjugatum, &c.] similiter intelligendum est vel localiter traditum, vel conjugatum ab ea appellatum, quoniam ante tempus ordinationis sua duxerat. Illud quoque Martini & Papae: [si subdiaconus secundam duxerit uxorem] non distinctim intelligendum est. Primum enim uxorem ante subdiaconatum habere permittitur: quae desponsa, vel castitatem professam, promovetur ipse ad subdiaconatum. Promoveatur autem, si secundam desideravit nuptias, sententia Martini Pp. subiacet.

DISTINCTIO XXXII.

1. Servanda est ergo continentia ab omnibus in sacris ordinibus constitutis. C. I. Neg. etiam subdiaconum conjugium conceditur.

a Lege dignus. sed ob glossam non est mutatum. b al. tridatuz. c Pann. l. 3. c. 24. d sup. 25. dist. c. ult. e sup. 25. dist. c. presbyterum. f sup. 25. dist. c. si quis. g 734. dist. c. si subdiaconus, ex Martino Baccareto.

Omnium a sacerdotum tam excellens est electio, ut haec, quae in aliis membris ecclesiae vacant, s. a culpa in illis tamen habeantur illicita. Nam sum extra clericorum ordinem constituitur, nuptiarum societati, & procreationi filiorum studere sit liberum, ad exhibendam tamen perfectam continentiam puritatem, nec fiduciam quidem concubitus carnalis conceditur, ut & qui habent, sint tanquam non habentes, & qui non habent, permanent singulares. Quod si in hoc ordine, qui quartus est a capite, dignum est custodiri, quanto magis in primo, vel in secundo, tertio servandum est, ne aut Levitico ministerio, aut presbyterali honore, aut episcopali excellentia quicquam idoneas estimetur, qui se a voluptate uxoria necdum carnaliter detegit.

1. Vxoriam] Sic emendatum est ex epistola Leonis, & ceteris collectoribus, praeterquam Ivone in part. 6. cap. 98. nam ibi est, ut antea apud Gratianum, luxuria. Ex isto autem epistola loco ostenditur eo quoque tempore in multis ecclesiis eam fuisse consuetudinem, ut subdiaconi a propriis uxoribus abstinerent. Quod tamen ante B. Gregorium non erat generatum omnibus ecclesiis praecipuum, quippe cum in Sicilia aliter observaretur. c. nullum sup. dist. 21. c. auctorem trionium dist. 31.

C. II. P A L E A. Item Gregorius Leonis Episcopo Catin. lib. 3. epist. 34.

Multorum e relatione conperimus, hanc apud eos olim consuetudinem tenuisse, ut subdiaconi suis licite miscerentur uxoribus. Nam si demum quicumque praesumeret, a servo Dei sedis nostrae diacono ex auctoritate nostri decessoris ista modo prohibuit, ut eodem tempore, si qui jam uxoribus fuerant copulati, unum e duobus eligerent, id est, aut a suis uxoribus abstinerent, aut certe ministrare nulla ratione praesumerent. Et quantum dicitur, speciosus tunc subdiaconus pro hac re ab administratione se suspendit officio, & usque in obitus sui tempus, non iam quidem egessit officium, & a ministerio, quod subdiaconum oportere exhibere, cessavit, & post aliqua. De cetero vero fraternitas tua sit omnino sollicita, ut quos ad hoc iam officium contingerit promoveri, hoc quam maxime diligenter inspicias, ne si uxores habent, miscendi se cum eis licentia portentur, sed ad similitudinem Apostolicae sedis, eos cuncta observantia nihilominus distractione constanter.

C. III. Extra sacros ordines constituti ducant uxores, & ab ecclesia stipendia accipiunt.

Item Gregorius Augustino Anglorum episcopo cap. 2. ad secundam interrogacionem.

Si id qui verum sunt clerici extra sacros ordines constituti, qui se continere non possunt fornicari, uxores debent, & stipendia sua exire accipere, quia & de eisdem patribus, de quibus praefatus sumus, novimus licentiam esse, quod dividebatur singulis, prout cuetque oportet. De eorum ergo stipendio cogitandum atque providendum est, & sub ecclesiastica regula sunt tenendi, ut bonis moribus vivant, & canendis psalmis vigilant, & ab omnibus illicitis cor, & linguam, & corpus Deo auctore conservent.

C. IIII. Subdiaconum uxorem ducere non licet.

a Burch. lib. 1. cap. 5. & lib. 2. cap. 148. Ansel. lib. 7. cap. 17. & lib. 6. cap. 18. infim. Leo part. 5. c. 98. & p. 6. c. 98. & 221. Pann. lib. 3. cap. 100. b al. non vocantur ad cultum. c 727. q. 3. Anselm. cap. 138. Poly. lib. 4. tit. 31. d 7. 12. q. 1. quia tua. 9. si quis. 10. part. 6. cap. 16. Pamm. lib. 3. cap. 108. & An. 2.

Item Nicolaus Papa Odori a Viennensi Archiepiscopo.

De illo clerico, Alverico nomine, quem per ordinem ecclesiasticum iure ad subdiaconatum caste viri dicitur, cur velle auctoritate uxorem duxerit, miramur, eo quod nulli unquam (exceptis illis, quibus ecclesiastica regula habere permittit) uxorem ducendi licentiam datus.

C. V. Non audiat Missa presbyteri concubinato habentis.

Item Nicolaus Papa omnibus episcopis.

Nicolas in subsecquenti] Hec clausula est Gratiani concitatorum, referre ex capite Nicolai ea, qua proxime ex Alexandro relatu erat. Sunt enim eadem verba. Nam Nicolaus II. in epist. qua extat, omnibus episcopis catholicis scripsit se in concilio, quod Roma habuit cxxii. episcoporum, hunc canonem edidisse, quod postea Alexander II. (ut ipse etiam refertur in epist. manuscripta) in concilio a se habito istam verba repetivit. Quare in Panormia appellatur decretum Nicolai junioris, & Alexandri.

C. VI. Non est audientia Missa presbyteri, qui concubinato habet.

Item Alexander fecundus.

Prater hoc autem precipiendo mandamus, ut nullus Missam audiat presbyteri, quem scit concubinam habere indubitantem, vel subintroductam mulierem. Unde etiam sancta synodus hoc capitulum sub excommunicatione statutum, dicens: Quicumque sacerdos, diaconus, subdiaconus post constitutum beate memoris praedecessoris nostri sanctissimi Papae Leonis, ac Nicolai de castitate clericorum, concubina palam duxerit, vel ductam non reliquerit, ex parte omnipotentis Dei, & auctoritate beatorum Apostolorum Petri, & Pauli precipimus, & omnino contadicimus, ut Missas non canat, nec Evangelium, aut Epistolam ad Missam legat, neque in presbyterio ad divina officia cum his qui praefata constituta obediens fuerint, maneat, neque partem ab ecclesia suscipiat. Praecipientes etiam statuimus, ut hi praedictorum ordinum, qui eisdem praedecessoribus nostris obediens castitatem servaverint, iuxta ecclesiam, quibus ordinati sunt, (sicut oportet religiosos clericos) simul manducet, & dormiant, & quidquid eis ab ecclesiis competit, communiter habeant. Et rogantes i monemus, ut ad Apostolicam, communem scilicet vitam, summo opere pervenire studeant, quatenus perfectionem cum his consecuti, qui cunctis h. fructu duntantur, in caelestis patriae merentur adscribi. Deinde, ut decem & primis, seu oblationibus vivorum, & mortuorum ecclesiis Dei, fideliter reddantur a laicis, & ut in dispositione episcoporum sint, quas qui retinuerint, a sanctae ecclesiae communionem separentur.

Et rogantes Hec usque ad v. deinde, addita sunt ex epistola manuscripta Alexandri, quorum aliqua etiam sunt in concilio Nicolai, in quo est praeterea sequens versio, deinde, qui in epist. Alexandri non est.

patet. Verum principia harum auctoritatum contra verba Hieronymi, & Augustini i, & ceteris, qui

a. Al. Almi. b. Ino part. 6. cap. 119. c. Al. Alverico. d. Al. Alverico. e. In synodo Romana 119. episcoporum in hissestia Constantiniana. Panorm. 3. cap. 25. in epist. proxima notat. indicata. f. Panorm. 3. lib. 1. cap. 142. g. Leo IX. in conc. Romano. h. Martii. 9. v. 1. g. i. neque in homine.

Christi sacramenta neque in bono, neque in malo homine suscipienda ostendunt, sicut subsequens causa simoniacorum plenius demonstrat. Sed v. hanc ill. in epist. distincta postposito sancti I. veniti hanc contrarietatem determinat, dicens: [Ad hoc 1. vero quod subintelligitur in eadem epistola, id est, utrum sit utriusque ordinatus, & reliquis sacramentis a criminosis exhibitis, ut ab adulteris, vel simoniacis violatoribus, vel huiusmodi. Ad hoc, inquam, ita respondemus. Si huiusmodi, vel huiusmodi ab ecclesia non separantur, eorum ordinatio, & reliqua sacramenta, sancta, & veneranda non negamus, sequentes beatum Augustinum a, qui super loannem de huiusmodi rano capite quatuor veritates dicit. Aut enim [Baptismus servus bonus, sive servus malus: non sicut se ille, qui baptizatur, baptizari, nisi ab illo, qui sibi tenet baptismi potestatem] & postea post. [Non dicitur celum ministerium malorum, respicit Dominus presbyterum] & infra. [Attamen decessores nostri Nicolaus, & Gregorius a Missa sacerdotum, quos tales revera esse constituit, sicuti ab illis dicitur, ut peccandi licentiam & ceteris auferret] & huiusmodi ad digna panemque lamenta revocant. Scribit hoc praedictus ipse Gregorius b Rudolpho Duce Suerviae, & Bertoldo Duce Carinthiarum inter cetera: [Officium simoniacorum, & in simoniacorum iactantiam scienti nullo modo recipitur, & quantum patet, tales a sanctis ministerii c. ut oportuerit, prohibentur, etc.] Per ad hoc, quod sibi subintelligitur in eadem epistola obicitur, id est, si corpus & sanguis Christi non sunt, & alia, quae praedictimus, proprias non habent virtutes dignitates, quid agentibus obicitur? Ad hoc, inquam, ita respondemus, proprias quidem habent virtutes dignitates, ut praefatus Augustinus ait super loannem contra Donatistas, sed agentibus vel suscipientibus eadem sacramenta contra praefatum Pontificem instituta (nisi forte solam interveniente, ut patet super baptismate, vel communione quilibet humanis rebus excedat) est, inquam, in ratione obicitur, ut verum & idololatricum sint, cum cultibus & ordinationibus, & sacramentorum consilio, & aliter, quam praemissum est, sicut suscipi, vehementer a sanctis canonibus prohibentur. Ita enim Samuel e Propheta. [Quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus idololatricae nolite acquiescere.] Hec de malis catholicis, qui intra ecclesiam sunt. Ceterum schismaticorum, & haereticorum sacramenta, quoniam extra ecclesiam sunt, iuxta sanctorum Patrum traditiones, sicut Pelagii, Gregorii, Cypriani, Augustini, & Hieronymi, formam quidem sacramentorum, non autem virtutis effectum habere praesentur, nisi cum ipse, vel eorum sacramenti initiati per manus impositionem ad catholicam revertent unitatem. Sciendum vero, quod canonis Apostolorum, (quorum auctoritate orientalis, & ex parte Romana vultur ecclesia) & sequens Cyprianus martyr, & lex. episcopi cum eodem, baptismus haereticorum, laborum diaboli appellatur. Stephanus g vero, & Cornelius martyres, & Pontifices Romani, & venerabilis Augustinus h in lib. de baptismo eundem Cyprianum, & praefatos episcopos ab hanc causam vehementer rearguunt, affirmantes baptismum, sive ab haeretico, sive schismatico, ecclesiastico more celebratum, ratum esse: & merito: quia alia in baptismo, & alia in reliquis sacramentis consideratio est, quippe cum & ordine prior, & necessarius sit. Subito enim mortuo, prius baptizante, quam Dominici corpori communitio, vel alius sacramenti consilium, & dum forte catholicus non invenitur, factus est ab haeretico baptismum sacramentum sumere, quatenus aeternum perire. Et hanc sententiam praefatum Pontificem, Cornelii, Stephani, & Augustini, secuti sunt Donatistas.

a. Tract. 5. ad cap. 1. Isidori, circa medium. b. Gregorius VII. lib. 2. reg. epist. 45. c. de synodo. d. Al. Jere. e. 1. Reg. 15. f. Can. 41. ob. 47. f. Lib. 1. epist. 12. ad Januarium, & epist. ad Inducianum, quae ante illius concilium posita est. g. In concil. Stephan. 1. h. Aug. lib. 7. contra Donatistas.

